

Útmutató

**Hitelintézetek számára
az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA) által előírt konszolidált betétadat előállításához**

Változat: 3. verzió

Készült: 2012. december 11.

Hatályba lépés: 2013. február 1.

Előzmény

A PSZÁF-OBA-MNB-Bankszövetség-Szektor képviselőiből álló munkacsoport 2009. október 5-én véglegesítette a **„Konszolidált Adat Rekordszerkezetének Leírása”** c. dokumentumot, melynek jelenleg hatályos verziója az Útmutató mellékletéül szolgál. Ezen túlmenően, az Útmutató tartalmazza a munkacsoport keretében elhangzott jogi és technikai felvetéseket és az azokra született jogi megoldásokat. Jelen változat a 2011. január 1-től, valamint a 2013. február 1-jétől hatályba lépő törvénymódosításokat a korábban kiadott Útmutatóval egységes szerkezetbe foglalva tartalmazza. (Figyelem! A legutóbbi változásokat döntve és aláhúzva emeltük ki!)

A. A konszolidált adat előállításánál figyelembe veendő főbb kritériumok:

- Egy ügyfélhez egy konszolidált adat tartozik hitelintézetenként.
- Csak pozitív összegek lehetnek feltüntetve, negatív tőke- és (visszaírássra váró) kamatösszeget lejárt követelésként kell kimutatni.
- A kártalanítás (bruttó) összege nem lehet több a Hpt-ben szereplő kártalanítási értékhatárnál. Az OBA számára készülő konszolidált adat (nettó adat), a kártalanítás (bruttó) összege csökkentve a kamatadóval és a bank lejárt, beszámításra kerülő (ld. B/6. pont) követeléseivel.
- Összege magyar forintban értendő.
- Nem biztosított ügyfelekről (Hpt. 100. §) nem készülhet konszolidált adat, azokat előtte az adatszolgáltató hitelintézetnek ki kell szűrnie.
- EUR-ban meghatározott kártalanítási összeghatár forintosítása: a befagyás napját (minden más esetben az adat előállítás értéknapja értendő) megelőző napon érvényes MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyamon történik.
- Devizabetétek forintosítása: a befagyás napját (minden más esetben az adat előállítás értéknapja értendő) megelőző napon érvényes MNB által közzétett hivatalos devizaárfolyamon történik.
- A konszolidált adat előállításáért és helyességéért az előállításra kötelezett hitelintézet (tagintézet) felel.

B. A konszolidált adat előállítása az alábbi lépésenként történik:

1.) Jogosult ügyfelek kiválasztása:

- Betétesek: A tagintézetek összegyűjtik a kártalanításra jogosult ügyfeleket az adatállományukból. *(Nem biztosított betétek és betétesek kiszűrése a Hpt. 99-101. § alapján.)*
- Kedvezményezett állítása esetén a feltétel megvalósulásáig a betét elhelyezője a tulajdonos, a megvalósulást követően pedig már a kedvezményezettet kell tulajdonosként feltüntetni. *Figyelem! A konszolidált adatban kedvezményezett megjelölés nem szerepelhet!*
- Gyámhatósági betét esetén a betét tulajdonosa a gondnokolt személy. *Figyelem! A gyámhatósági betéteken alapuló kártalanításnál minden esetben szükséges gyámhatósági határozat, ezért a gyámhatósági betétek teljes összegét (tőke és kamat) zároltként kell feltüntetni.*
- Elhalálozás: A betétes elhalálozása esetén, ha a tagintézetnek nem áll rendelkezésére a betét sorsát rendező jogerős határozat, az OBA számára átadott adatokban az elhalálozott személyt és betéteit az adatszerkezet „Típus” mezőben „E” jelöléssel kell szerepeltetni. Jogerős határozat megléte esetén az örökhagyót megillető kártalanítási összeget fel kell osztani az örökösök között, de a jogerőre emelkedésétől számított egy évig vagy a rögzített kamatozású kamatperiódus végéig – a kettő közül a későbbi időpontig – azt külön betétnek kell tekinteni. *Figyelem! Ha örökösként szereplő személynek az adott hitelintézetnél saját tulajdonú betéte is van, akkor a saját betétjét és az örökölt betét(rész)eket a fenti időpontokig külön kell számítani (vagyis ez esetben az örökös a 100 000 EUR-nak megfelelő forintösszeg annyiszor illetheti meg, ahány örökhagyótól örökölt betétet). A fenti időpontok eltelte után a saját és az örökölt betétet (vagy a betétrészt) össze kell vonni.*

Ha a betéten haszonélvezet áll fenn, akkor minden egyes örökös esetén a rá eső betétrészt zároltként kell feltüntetni. (Hivatkozás: Hpt. 101. § (11) bekezdés)

- **Egyéni vállalkozó:** Ha ugyanazon személy egyéni vállalkozóként is és magánszemélyként is szerepel a nyilvántartásban, külön személyként céggént („C” típusba sorolva), eltérő azonosítószámon kell szerepeltetni ugyanazon személynek az egyéni vállalkozóként és a magánszemélyként elhelyezett betéteit, nyitott számláit. Figyelem! Az őstermelő nem egyéni vállalkozó, ezért az őstermelőt nem lehet külön személyként szerepeltetni.

2.) Biztosított termékek kiválasztása:

Az adott ügyfél betétei közül össze kell gyűjteni az OBA által biztosítottakat (Hpt. 99. §).

Ezek közül az adatközlésben a hitelintézetnek nem kell feltüntetnie a 2003. január 1. után kibocsátott saját kötvényt, ha annak kezelése nem a hitelintézetnél történik.

3.) Speciális adatközlések:

- Ha a hitelintézet egyesülésben vett részt, akkor fel kell tüntetnie az adatközlés megfelelő sorában azt, hogy az adott betétet az egyesülés időpontja előtt melyik hitelintézetnél helyezték el. (Hivatkozás: Hpt. 101. § (7) bek.)
- Ha a hitelintézet más hitelintézettől betétállományt vett át, akkor fel kell tüntetnie az adatközlés megfelelő sorában, hogy a betétállomány átruházás időpontja előtt melyik hitelintézetnél helyezték el. (Hivatkozás: Hpt. 101. § (8) bek.)
- Örökölt betét(rész) esetén, ha az külön betétnek minősül, az adatközlés megfelelő sorában kell feltüntetni a jogerős határozat típusát, számát és idejét.

Mindhárom fenti esetben a betétes – a Hpt-ben meghatározott időtartamig - külön-külön jogosult kártalanításra a mindenkori értékhatár szerint.

4.) Egyenleg- és kamatszámítás:

- Minden egyes számla és betét (forint és deviza) vonatkozásában először meg kell állapítani a befagyás napjára (minden más esetben az adat előállítás értéknapja értendő) vonatkozó (pozitív) tőkeegyenleget. Ezután ki kell számolni az utolsó kamatfizetési nap és a befagyás napja között eltelt időszakra fizetendő (pozitív) ügyleti kamatot.
Figyelem! Folyószámlánál az utolsó tőkésítéstől a napi tőkeösszeg alapján kell kiszámolni a kamatot.
- Lekötött betéteknél a szerződés szerinti kamattal kell számolni a befagyásig (minden más esetben az adat előállítás értéknapja értendő) függetlenül attól, hogy a lekötés időtartama még nem járt le, azaz az előjegyzett kamatot nem lehet automatikusan figyelembe venni. Diszkont jellegű kamatozás esetén szintén az időarányos összeget kell számításba venni.
- Előre kamatozó betétek esetén a pozitív tőkeegyenlegből le kell vonni a meg nem szolgált időtartamra vonatkozó, szerződés szerinti kamatösszeg kamatadóval csökkentett részét.
- Kötvény/letéti jegy esetén a névértéket és a kamatot, illetve diszkont kötvény esetén az aktuális értéket kell feltüntetni.
- Nyereménybetét esetén nem kell kamatot számítani, kizárólag a betét névértékét lehet feltüntetni.
- Tartós befektetési számlán kezelt betét, illetve OBA által biztosított kötvény, valamint letéti jegy tőkeösszegeként a lekötött pénzösszeget, kamataként a lekötési hozamot kell beírni. Felhívjuk a figyelmet, hogy tartós befektetés esetén az adó aktuális mértékével számolt összeget kérjük feltüntetni. (Hivatkozás: Szja. 67/B. §)

5.) Összesítés és limitfigyelés:

- Forintosítani, majd összesíteni kell az ügyfél valamennyi folyószámlájának és betét(rész)ének kamattal növelt összegét kamat és tőke, valamint jogcímenkénti bontásban.
- Figyelem! A Hpt. változása következtében az egyéni vállalkozó betétjének tőke- és kamatösszegét már nem kell összevonni a magánszemélyként elhelyezett betétjének tőke- és kamatösszegével.
- Ebből le kell vonni a zárolt összeget (beleértve a gyámhatósági betét összegét is). (Ha az egész betét zárolt, akkor a tőke + kamat együtt értendő.)

Zárolt betét(rész) esetén az OBA csak azokat a betéteket fizetheti ki, amelyeket a hitelintézet is kifizethetne a normál működése során. A fedezetül szolgáló betét(rész) olyan betét, amely fölött a tulajdonosa nem rendelkezhet. (Ennek több oka lehet: ha szerződés biztosítéka a betét – itt a biztosíték jogosultja lehet a hitelintézet, de lehet más személy is –, ha bűnügyi zár alá vették a betétet, ha valamely hatósági engedély feltétele a betét megléte, kártyatranzakciók miatti zárolás, értékpapír vásárlásra adott megbízások fedezete stb.) Zárolás esetén az adatszolgáltatásban a pontos zárolt összeget kell forintban feltüntetni.

Figyelem! Zárolni csak a betét összegéből lehet a betét tőke+kamat mértékéig.

- Az OBA általi kártalanítási összeg személyenként és jogcímenként (lásd. B/3. pont) nem lehet nagyobb, mint a törvényben meghatározott – jelenleg 100 000 EUR-nak megfelelő – forint összeg.
- Közös betétek esetén meg kell vizsgálni, hogy hány százaléka tartozik adott ügyfélhez és csak a tulajdoni rész százalékában, arányosan kell figyelembe venni a betét kamat-, illetve tőkerészét.

Figyelem! A közös betétek és a közösségi betétek mást jelentenek (a közösségi betétekkel kapcsolatos tudnivalókat ld. a következő bekezdésben.) Ha a nyilvántartási rendszerben a tulajdoni hányad nem szerepel, akkor a tulajdonosok között egyenlő arányban kell a betétrészt megállapítani.

- Községi betét esetén a kártalanítási értékhatár összege társasházak és lakásszövetkezetek esetén lakásonként számít, míg építőközösségek és iskolai takarékosági csoportok esetén a közösséget alkotó személyek száma szerint számít, azaz a törvényes kártalanítási értékhatár szorzásra kerül a lakások vagy a személyek számával.¹

Hivatkozás: Hpt. 101. § (10) bek. Községi betét: a társasházak, lakásszövetkezetek, iskolai takarékosági csoportok, építőközösségek betétei. Hpt. 2. sz. mellékletének IV/9. pontja.

- Az ügyvédi stb. elkülönített számlákon lévő összegek a betétbiztosítás szempontjából betétnek minősülnek, ezért azok külön kezelése indokolatlan, ezt az adatszolgáltatásban ne tüntessék fel.

6.) Kártalanítási sorrend

A kártalanítási értékhatár alkalmazása során a következő sorrendben kell figyelembe venni az azonos jogcímhez tartozó tételeket:

1. Folyószámlák pozitív tőkeegyenlege
2. Egyéb betétek (lekötött betétek, kötvények, letéti jegyek) tőkeösszege
3. Folyószámlák bruttó kamata
4. Egyéb betétek (lekötött betétek, kötvények, letéti jegyek) után járó bruttó kamatösszeg

Ha az ügyfél nevében nyilvántartott összesített betétek összege biztosítási jogcímenként nagyobb, mint a kártalanítási összeghatár, akkor az adatszolgáltatás „Kártalanítási sorrend száma” mezőbe azt a sorszámot kell beírni, ahányadik helyen a kártalanítási összeg kiszámítása során a tőkeösszeget figyelembe vették. Ez alapján a kártalanítási összeg a kamatösszegeket is ebben a sorrendben tartalmazza. (Lásd a II. számítási példát!)

Bruttó összeg kiszámítása: A fenti pontok alapján kell kiszámítani egy ügyfélnek – jogcímenkénti (B/3.) bontásban – a folyószámlái és betétjei után járó ún. bruttó összeget.

7.) Levonások:

A bruttó összeget csökkenteni kell:

- Kamatjövedelem-adó: a kifizetésre kerülő kamatból levont kamatjövedelem-adóval (amennyiben az ügyfél kamatjövedelem-adó megfizetésére kötelezett)
- Beszámítás: a tagintézet felé a befagyás napjáig fennálló lejárt ügyfél tartozás összegével. (Hivatkozás: Hpt. 102. § (1) bek.)

¹ Községi betéteknél a hitelintézet a betétes adatain túlmenően abban az esetben köteles a társasházak és lakásszövetkezetek esetén a lakások számát, építőközösségek és iskolai takarékosági csoportok esetén a közösséget alkotó személyek számát nyilvántartani, ha a betét összege meghaladja a 101. § (1) bekezdésében foglalt összeghatárt.

Országos Betétbiztosítási Alap

Beszámítani csak akkor lehet, ha az adott személynek van betétje, aminek alapján kártalanítás illeti meg. A beszámítás alapján a hitelintézet megkapja a beszámított követelését (vagy annak egy részét, ha a kártalanítási összegek a teljes követelést nem fedezik), a betétes(ek) pedig vagy csökkentett összegű kártalanítást kap(nak), vagy nem kap(nak) kártalanítást (ez utóbbi akkor következik be, ha a beszámítandó összeg nagyobb vagy egyenlő, mint a kártalanítás összege). A hitelintézet dönti el, hogy kivel szemben él a beszámítási jogával: a főadós, az adóstárs, a készfizető kezes ellen, vagy megosztja közöttük a követelés összegét. Két dolog nem lehetséges: az, hogy mindhárójuk betétjével szemben a teljes összeget beszámítsa a hitelintézet, illetve egyenként akkora összeg beszámítását jelentse be, amelyek együttesen meghaladják a hitelintézet követelésének összegét.

8.) Konszolidált adat kiszámítása:

A fizetendő kamatadó és a lejárt követelések levonása után maradt összeg a nettó, konszolidált adat, melyet a betétf befagyást követően (T+5 munkanap) az OBÁ-nak, egyéb esetben – kérésre – a PSZÁF-nak ellenőrzés céljából meg kell küldeni ügyfelenkénti és jogcímenkénti bontásban (lásd B.1. pont).

$$\text{Bruttó összeg} - \text{Zárt összeg} - \text{Kamatjövdelem-adó} - \text{Lejárt követelések} = \text{Konszolidált adat}$$

A konszolidált biztosított betéti adat előállításakor előfordulhatnak további, itt nem említett esetek. Ilyenkor a Hpt. ide vonatkozó rendelkezései és az OBA iránymutatásai az irányadók.

9.) Számítási példa

A fenti lépéseket egy számítási példán mutatjuk be, 290 Ft-os euró árfolyamon:

I. Számítási példa egy lakossági ügyfél esetén:

Betét	Tőkeösszeg	Befagyás napjáig járó kamat	Kamat-jövdelem-adó	Zárt összeg
Forint folyószámla	203 400	45	7	0
Deviza folyószámla forint egyenlege	53 000	12	2	0
1 hónapos lekötött betét	150 000	2 500	400	0
12 hónapos lekötött betét	500 000	23 000	3 680	0
3 hónapos közös betét 50%-os tulajdona	150 000	11 000	1 760	0
1 évre lekötött betét	100 000	1000	160	101 000
Összesen	1 156 400	37 557	6009	101 000
Összes bruttó ügyféligény				1 193 957
Ügyfél lejárt tartozásai a tagintézet felé (beszámítás)				132 000
100 000 EUR limit (29 000 000 Ft) alatti?				igen
Konszolidált ügyféladat				955 108
1 193 957 (összes ügyféligény)-101 000 (zárt összeg)-5849 (összes kamatjövdelem-adó levonva a zárt betétre eső adó)-132 000 (beszámítás)				

Országos Betétbiztosítási Alap

II. Számítási példa egy lakossági ügyfél esetén:

Betét	Tőkeösszeg	Befagyás napjáig járó kamat	Kamat- jövedelem- adó	Zárolt összeg	
Forint folyószámla A banknál	500 000	100	16	0	
Deviza folyószámla forint egyenlege A banknál	17 000 000	1 000	160	0	
12 hónapos lekötött betét A banknál	5 000 000	1 000	160	1 000 000	
3 hónapos közös betét 50%- os tulajdona A banknál	2 500 000	1 000	160	0	
4 éve lekötött Tartós betét A banknál	10 000 000	500 000	50 000	0	
örökölt betét 25%-os része A banknál	13 000 000	1 000	160	0	
B banktól átvett lekötött betét	22 000 000	2 000	320	0	
B banktól átvett folyószámla	150 000	100	16	0	
B banktól átvett örökölt, lekötött betét 50%-a	30 000 000	2 000	320	0	
Összesen	100 150 000	508 200	51 312	1 000 000	
Összes bruttó ügyféligény				100 658 200	
Ügyfél lejárt tartozásai a tagintézet felé (beszámítás)				1 000 000	
Kártalanítási értékhatár (Jogcímek: A bank normál +A bank örökölt + B bank átvett normál + B bank átvett örökölt, vagyis 4*29 000 000 Ft.)				116 000 000	
100 000 EUR limit (29 000 000 Ft) alatti A bank normál jogcímen?				nem	
100 000 EUR limit (29 000 000 Ft) alatti A bank öröklés jogcímen?				igen	
100 000 EUR limit (29 000 000 Ft) alatti B bank átvett normál jogcímen?				igen	
100 000 EUR limit (29 000 000 Ft) alatti B bank átvett öröklés jogcímen?				nem	
Konszolidált ügyféladat				92 152 604	
Számítás:					
	Bruttó ügyféligény	Kártalanítási összegbe kerülő tőke	Kártalanítási összegbe kerülő bruttó kamat	Kártalanítási összeg után levonandó kamatjövedelem- adó	Kártalanítási kifizetési összeg jogcímenként
A bank normál jogcím	35 503 100	29 000 000	0	0	29 000 000
A bank örökölt jogcím	13 001 000	13 000 000	1 000	160	13 000 840
B bank normál jogcím	22 152 100	22 150 000	2 100	336	22 151 764
B bank örökölt jogcím	30 002 000	29 000 000	0	0	29 000 000
Összesen					93 152 604
Konszolidált összeg:		93 152 604 - 1 000 000 (beszámítás) = 92 152 604			

C. Konszolidált Adat rekordszerkezetének leírása